

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 28. maj 2021
(OR. en)

Interinstitutionel sag:
2018/0197(COD)

6168/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 13
REGIO 22
FC 4
CADREFIN 70
CODEC 203
PARLNAT 122

RÅDETS BEGRUNDELSE

Vedr.: Rådets førstebehandlingsholdning med henblik på vedtagelse af EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden

- Rådets begrundelse
- Vedtaget af Rådet den 27. maj 2021

I. INDLEDNING

1. Den 29. maj 2018 fremstille Kommissionen et forslag til en forordning om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden¹, som indgår i lovgivningspakken om samhørighedspolitik 2021-2027. Den overordnede politikmålsætning for forordningen om EFRU og Samhørighedsfonden er at styrke den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i Unionen ved at formindske forskellene mellem de forskellige EU-regioner i overensstemmelse med artikel 174, 176 og 177 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Den 28. maj 2020 efter udbruddet af covid-19 og som en del af den reviderede flerårige finansielle ramme 2021-2027 og genopretningspakken fremstille Kommissionen adskillige ændringsforslag til lovgivningspakken om samhørighedspolitik 2021-2027, herunder til forordningen om EFRU og Samhørighedsfonden².
2. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog sin udtalelse om det oprindelige forslag den 17. oktober 2018³ og om det ændrede forslag den 18. september 2020⁴. Regionsudvalget vedtog sin udtalelse om det oprindelige forslag den 5. december 2018⁵ og om det ændrede forslag den 14. oktober 2020⁶.
3. Europa-Parlamentet fastlagde sin førstebehandlingsholdning til forordningen om EFRU og Samhørighedsfonden på plenarmødet den 27. marts 2019.
4. Gruppen vedrørende Strukturforanstaltninger gennemgik forslaget til forordning om EFRU og Samhørighedsfonden på en række møder under det bulgarske, østrigske, rumænske, finske, kroatisk, tyske og portugisiske formandskab.

¹ Dok. ST 9522/18 + ADD 1-2.

² Dok. ST 8380/20 + ADD 1.

³ EUT C 62 af 15.2.2019, s. 90.

⁴ EUT C 429 af 11.12.2020, s. 236.

⁵ EUT C 86 af 7.3.2019, s. 115.

⁶ EUT C 440 af 18.12.2020, s. 191.

5. De Faste Repræsentanters Komité godkendte det indledende delvise forhandlingsmandat den 15. februar 2019⁷. Den 22. juli 2020 godkendte De Faste Repræsentanters Komité endnu et delvist mandat til forhandlinger med Europa-Parlamentet om Kommissionens ændrede forslag til forordning om EFRU og Samhørighedsfonden⁸. Den 5. oktober 2020 blev det delvise mandat til forhandling endvidere ajourført af De Faste Repræsentanters Komité for at tage hensyn til Det Europæiske Råds konklusioner om den flerårige finansielle ramme 2021-2027 og genopretningspakken, som blev vedtaget på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 17., 18., 19., 20. og 21. juli 2020⁹.
6. På grundlag af disse mandater førte det finske, kroatisk, tyske og portugisiske formandskab interinstitutionelle forhandlinger, som blev afsluttet den 9. februar 2021.
7. Den 16. marts 2021 godkendte Europa-Parlamentets Regionaludviklingsudvalg (REGI) resultatet af de interinstitutionelle forhandlinger. Den 18. marts 2021 sendte formanden for REGI-udvalget en skrivelse til formandskabet for Rådet, hvori det blev tilkendegivet, at formanden vil henstille til plenarforsamlingen, at den accepterer Rådets holdning uden ændringer ved Parlamentets andenbehandling med forbehold af jurist-lingvisternes gennemgang.
8. Under hensyntagen til ovenstående enighed og efter jurist-lingvisternes gennemgang vedtog Rådet sin førstebehandlingsholdning den 27. maj 2021 i overensstemmelse med den almindelige lovgivningsprocedure som fastlagt i artikel 294 i TEUF.

⁷ Dok. 6147/19 ADD 2.

⁸ Dok. 9430/20.

⁹ Dok. 10880/20.

II. MÅLSÆTNING (artikel 2 og 3)

9. I henhold til artikel 176 og artikel 174, stk. 2 og 3, i TEUF vil EFRU fortsat bidrage til at formindske forskellene mellem de forskellige områders udviklingsniveauer og forbedre situationen for de mindst begunstigede områder, idet der lægges særlig vægt på områder, der lider af alvorlige naturbetingede eller demografiske ulemper af permanent art, herunder navnlig ulemper, som skyldes demografisk tilbagegang, bl.a. regionerne i den yderste periferi, de nordligste meget tyndt befolkede områder, øer samt grænseoverskridende områder og bjergområder. Samhørighedsfonden vil fortsat bidrage til den overordnede målsætning om at styrke den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed i Unionen ved at yde finansielle bidrag inden for miljø og transeuropæiske net på transportinfrastrukturområdet (TEN-T).
10. EFRU vil støtte følgende politikmålsætninger:
- et mere konkurrencedygtigt og intelligent Europa ved at fremme innovativ og intelligent økonomisk omstilling og regional informations- og kommunikationsteknologikonnectivitet (politikmålsætning 1)
 - en grønnere, kulstoffattig omstilling til en kulstofneutral økonomi og et robust Europa ved at fremme en ren og fair energiomstilling, grønne og blå investeringer, den cirkulære økonomi, modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer, risikoforebyggelse og -styring samt bæredygtig mobilitet i byer (politikmålsætning 2)
 - et tættere sammenknyttet Europa ved at øge mobiliteten (politikmålsætning 3)
 - et mere socialt og inklusivt Europa ved gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder (politikmålsætning 4)
 - et Europa tættere på borgerne ved at fremme en bæredygtig og integreret udvikling af alle typer territorier og lokale initiativer (politikmålsætning 5).

Politikmålsætning 2 og 3 vil også blive støttet af Samhørighedsfonden.

Politikmålsætningerne er efterfølgende opdelt yderligere i specifikke målsætninger, som også er fastsat i forordningen om EFRU og Samhørighedsfonden.

III. ANALYSE AF RÅDETS FØRSTEBEHANDLINGSHOLDNING

a) Specifikke målsætninger (artikel 3)

11. I Rådets førstebehandlingsholdning er der fundet en god balance mellem de forskellige specifikke målsætninger, som skal forfølges af EFRU og Samhørighedsfonden, og den afspejler samtidig de primære udfordringer, som Europa står over for i øjeblikket, som f.eks. støtte til genopretningen efter covid-19-pandemien, den grønne omstilling, fremme af konkurrenceevnen og forbedring af konnektiviteten for blot at nævne nogle få.
12. I den forbindelse giver den opnåede enighed EFRU udtrykkelig mulighed for at yde støtte til at øge den digitale konnektivitet som led i politikmålsætning 1 om et mere konkurrencedygtigt og intelligent Europa. For at bevare den rette balance mellem støtte til forskellige politikmålsætninger tages kun 40 % af de midler, der bliver brugt på at øge den digitale konnektivitet, i betragtning ved beregningen af opfyldelsen af kravene om tematisk koncentration for politikmålsætning 1, og de midler, der tages i betragtning i forbindelse med krav om tematisk koncentration, må ikke overstige 40 % af de minimumskrav om tematisk koncentration, der er fastsat for den pågældende politikmålsætning.
13. I forbindelse med politikmålsætning 2 om en grønnere, kulstoffattig omstilling til en kulstofneutral økonomi og et robust Europa vil EFRU og Samhørighedsfonden bl.a. være i stand til at yde støtte til at fremme naturbeskyttelse og -bevarelse, biodiversitet og grøn infrastruktur, herunder i byområder, og mindske alle former for forurening. Endvidere vil EFRU og Samhørighedsfonden under samme politikmålsætning 2 være i stand til at yde støtte til at fremme bæredygtig multimodal mobilitet i byer som led i overgangen til en kulstofneutral økonomi. For at bevare den rette balance mellem støtte til forskellige politikmålsætninger tages kun 50 % af de midler, der bliver brugt på at fremme bæredygtig multimodal mobilitet i byer, i betragtning ved beregningen af opfyldelsen af kravene om tematisk koncentration for politikmålsætning 2, og de midler, der tages i betragtning i forbindelse med krav om tematisk koncentration, må ikke overstige 50 % af de minimumskrav om tematisk koncentration, der er fastsat for den pågældende politikmålsætning.

14. I forbindelse med politikmålsætning 4 om et mere socialt og inklusivt Europa ved gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder vil EFRU være i stand til at yde støtte til at fremme socioøkonomisk inklusion af marginaliserede befolkningsgrupper, lavindkomsthushold og ugunstigt stillede grupper, herunder personer med særlige behov, og til at fremme socioøkonomisk integration af tredjelandsstatsborgere, herunder migranter, begge gennem integrerede tiltag, herunder boliger og sociale ydelser.
15. I forbindelse med politikmålsætning 5 om et Europa tættere på borgerne ved at fremme en bæredygtig og integreret udvikling af alle typer territorier og lokale initiativer vil EFRU være i stand til at fremme en integreret og inklusiv social, økonomisk og miljømæssig udvikling, kultur samt naturarv, bæredygtig turisme og sikkerhed i andre områder end byområder. Støtte i henhold til denne politikmålsætning ydes gennem territoriale og lokale udviklingsstrategier.

b) Tematisk koncentration af EFRU-støtte (artikel 4)

16. Medlemsstaterne beslutter, på hvilket niveau de vil overholde den tematiske koncentration: enten på nationalt niveau eller på regionskategoriniveau. Medlemsstaterne træffer dette valg i den partnerskabsaftale, de indgår med Kommissionen. Dette valg gælder for hele programmeringsperioden.

17. Med henblik på tematisk koncentration klassificeres medlemsstaterne og regionerne ud fra deres relative bruttonationalindkomst i tre grupper, og der fastsættes en minimumstildeling til politikmålsætning 1 og 2 for hver gruppe. Medlemsstater og regioner med en relativ bruttonationalindkomst på mindst 100 % af EU-gennemsnittet eller derover vil skulle tildele mindst 85 % af deres EFRU-midler til politikmålsætning 1 og politikmålsætning 2 og mindst 30 % til politikmålsætning 2. Medlemsstater og regioner med en relativ bruttonationalindkomst på 75 % af EU-gennemsnittet eller derover, men under 100 %, vil skulle tildele mindst 40 % af deres EFRU-midler til politikmålsætning 1 og mindst 30 % til politikmålsætning 2. Endelig skal medlemsstater og regioner med en relativ bruttonationalindkomst på under 75 % af EU-gennemsnittet tildele mindst 25 % af deres EFRU-midler til politikmålsætning 1 og mindst 30 % til politikmålsætning 2. At medlemsstaterne får valget mellem at opnå tematisk koncentration på enten nationalt niveau eller på regionskategoriniveau, bør give mulighed for fleksibilitet inden for de enkelte programmer.

c) Anvendelsesområder for støtte fra EFRU (artikel 5)

18. EFRU vil støtte følgende:

- investeringer i infrastruktur
- aktiviteter i forbindelse med anvendt forskning og innovation, herunder industriel forskning, eksperimentel udvikling og gennemførlighedsundersøgelser
- investeringer i adgang til tjenester
- produktive investeringer i SMV'er og investeringer, der har til formål at sikre eksisterende arbejdspladser og skabe nye arbejdspladser
- udstyr, software og immaterielle aktiver
- netværksarbejde, samarbejde, udveksling af erfaringer og aktiviteter, der involverer innovationsklynger, herunder mellem virksomheder, forskningsorganisationer og offentlige myndigheder
- information, kommunikation og undersøgelser og
- teknisk bistand.

19. EFRU kan på visse betingelser støtte produktive investeringer i andre virksomheder end SMV'er. EFRU kan også på visse betingelser støtte aktiviteter i forbindelse med uddannelse, livslang læring og omskoling samt indkøb af forsyninger, der er nødvendige for at styrke sundhedssystemernes modstandsdygtighed og styrke modstandsdygtigheden over for katastrofer.
20. Hvor det er strengt nødvendigt, kan EFRU som en midlertidig foranstaltning som reaktion på exceptionelle eller usædvanlige omstændigheder støtte finansiering af driftskapital i SMV'er i form af tilskud.

d) Anvendelsesområde for støtte fra Samhørighedsfonden (artikel 6)

21. Samhørighedsfonden vil støtte følgende:
 - investeringer i miljø, herunder investeringer vedrørende bæredygtig udvikling og energi med miljømæssige fordele, med særligt fokus på vedvarende energi
 - investeringer i TEN-T
 - teknisk bistand
 - information, kommunikation og undersøgelser.

e) Udelukkelser (artikel 7)

22. Det var vigtigt at præcisere, hvilke aktiviteter der falder uden for anvendelsesområdet for EFRU og Samhørighedsfonden. Det gælder for eksempel investeringer i nedbringelse af drivhusgasemissioner fra aktiviteter, der er omfattet af direktiv 2003/87/EF om emissionshandelssystemet for at undgå overlappning af tilgængelig finansiering, som allerede findes som led i nævnte direktiv. Endvidere er investeringer i kriseramte virksomheder som defineret i Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 også udelukket, medmindre de er godkendt i henhold til reglerne om de minimis-støtte eller midlertidige statsstøttere regler, der er fastsat for at imødegå exceptionelle omstændigheder. EFRU og Samhørighedsfonden vil heller ikke støtte visse investeringer i lufthavne, med undtagelse af støtte til målrettede miljøbeskyttelses-, sikrings- og sikkerhedsforanstaltninger i regionale lufthavne, så længe det primære formål med investeringerne er tydeligt fastlagt med hensyn til Unionens miljø-, sikrings- og sikkerhedsstandarder og er i overensstemmelse med statsstøttere reglerne. Tilsvarende vil ingen af fondene yde støtte til anlæg til deponering og behandling af restaffald, nedlukning eller opførelse af atomkraftværker eller fremstilling, forarbejdning og markedsføring af tobak eller tobaksprodukter. Støtte til investeringer i forbindelse med produktion, forarbejdning, transport, distribution, oplagring eller forbrænding af fossilt brændsel er også udelukket med undtagelse af:

- i) udskiftning af varmeanlæg, der fyrer med fast fossilt brændsel, med gasfyrede varmeanlæg på visse betingelser
- ii) investeringer i udvidelse og nye anvendelser, konvertering eller opgradering af gastransmissions- og distributionsnet, forudsat at sådanne investeringer gør nettene klar til at tilføje vedvarende gasser og lavemissionsgasser såsom hydrogen, biomethan og syntesegas til systemet og gør det muligt at erstatte anlæg til fast fossilt brændsel
- iii) investeringer i rene køretøjer til offentlige formål samt køretøjer, luftfartøjer og skibe, der er udformet og konstrueret eller tilpasset til brug for civilbeskyttelse og brandvæsen.

Støttebeløbet i henhold til nr. ii) og iii) ovenfor begrænses afhængigt af medlemsstatens bruttonationalindkomst og medlemsstatens andel af fast fossilt brændsel i det indenlandske bruttoenergiforbrug. Operationer med støtte fra EFRU og Samhørighedsfonden i henhold til nr. i) og ii), udvælges af forvaltningsmyndigheden senest den 31. december 2025, og det vil ikke være muligt at opdele dem i faser, der omfatter den næste programmeringsperiode.

f) Specifikke bestemmelser (artikel 9-14)

23. Visse specifikke bestemmelser finder anvendelse i forbindelse med regionerne i den yderste periferi, jf. artikel 349 i TEUF.
24. EFRU kan støtte integreret territorial udvikling i programmer i henhold til målet om investeringer i beskæftigelse og vækst og målet om europæisk territorialt samarbejde. For at afhjælpe de økonomiske, miljømæssige, klimamæssige, demografiske og sociale udfordringer vil EFRU støtte integreret territorial udvikling baseret på territoriale strategier eller lokaludviklingsstrategier styret af lokalsamfundet. EFRU vil støtte det europæiske initiativ for byområder. EFRU vil støtte instrumentet til interregionale innovationsinvesteringer, som igen vil støtte kommercialisering og opskalering af interregionale innovationsprojekter med potentiale til at fremme udvikling af europæiske værdikæder.

IV. KONKLUSION

25. Rådets førstebehandlingsholdning afspejler det kompromis, som der blev opnået enighed om i forhandlingerne mellem Rådet og Europa-Parlamentet med støtte fra Kommissionen.
26. Rådet mener, at dets førstebehandlingsholdning udgør en afbalanceret pakke for begge fonde, som denne forordning opretter for programmeringsperioden 2021-2027.